

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาความรู้และการปฏิบัติตามสิทธิเด็กของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการ สรุปผล และอภิปรายผลการวิจัย รวมทั้งข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความรู้และการปฏิบัติตามสิทธิเด็กของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย

1. สิทธิเสรีภาพการแสดงออก
2. สิทธิที่จะได้รับการป้องกันมิให้ตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงทางร่างกายหรือจิตใจ รวมทั้งการรังแกทางเพศ
3. สิทธิที่จะได้รับการพัฒนาทางร่างกาย และจิตใจ
4. สิทธิที่จะได้รับการพักผ่อน และสันทนาการ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและตัวอย่างประชากร
 - 1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยครู และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2537 จาก 38 เขตการศึกษาตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยเป็นครู 90 คน และนักเรียน จำนวน 114 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi stage Random Sampling)
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีจำนวน 3 ฉบับ ได้แก่

2.1 แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามความรู้ และความคิดเห็นเกี่ยวกับสิทธิเด็ก ในด้านสิทธิ เสรีภาพด้านการแสดงออก สิทธิที่ได้รับการป้องกันมิให้ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงทางร่างกาย หรือจิตใจรวมทั้งการรังแกทางเพศ สิทธิที่จะได้รับการพัฒนาทางร่างกาย และจิตใจ สิทธิที่จะได้รับการพักผ่อนสันทนาการ มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของครูผู้สอน เป็นข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน สอนกลุ่มวิชาใดบ้าง

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานเรื่องสิทธิเด็ก

ตอนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามสิทธิเด็กในด้านสิทธิเสรีภาพด้านการแสดงออก สิทธิที่จะได้รับการป้องกันมิให้ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงทางร่างกาย หรือจิตใจ รวมทั้งการรังแกทางเพศ สิทธิที่จะได้รับการพัฒนาทางร่างกาย และจิตใจ สิทธิที่จะได้รับการพักผ่อน และสันทนาการ

2.2 แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์ประเภทมีโครงสร้าง ใช้สัมภาษณ์นักเรียน ในชั้นเรียนที่ผู้วิจัยไปสังเกตการสอน แบบสัมภาษณ์ จะใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็น ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับวิธีสอน และการปฏิบัติตามสิทธิเด็กของครู แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น เป็นสถานภาพทั่วไป ของนักเรียนเกี่ยวกับ เพศ อายุ ศึกษาอยู่ในโรงเรียน เข้าศึกษาในโรงเรียนตั้งแต่เมื่อไร

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการสอน และการปฏิบัติตามสิทธิเด็ก ของครูในด้านการแสดงออก สิทธิเสรีภาพที่จะได้รับการป้องกันมิให้ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงทางร่างกาย หรือจิตใจ รวมทั้งการรังแกทางเพศ สิทธิที่จะได้รับการพัฒนาทางร่างกาย และจิตใจ สิทธิที่จะได้รับการพักผ่อน และสันทนาการ

2.3 แบบสังเกตการสอน เป็นแบบสังเกตแบบมีโครงสร้าง ใช้เก็บรวบรวมเกี่ยวกับ พฤติกรรมการสอนครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในการปฏิบัติตามสิทธิเด็ก ด้านสิทธิเสรีภาพที่จะได้รับการป้องกันมิให้ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงทางร่างกาย หรือจิตใจ รวมทั้งการรังแกทางเพศ สิทธิที่จะได้รับการพัฒนาทางร่างกาย และจิตใจ สิทธิที่จะได้รับการพักผ่อน และสันทนาการ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัยไปยังผู้อำนวยการสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร

3.2 ขอนหนังสือ จากผู้อำนวยการสำนักกรุงเทพมหานคร ไปให้สำนักเขตแต่ละเขต เพื่อขออนุญาตในแต่ละโรงเรียนของเขตนั้น

3.3 ขอนหนังสือ จากสำนักงานเขตไปให้ผู้บริหารโรงเรียน แต่ละโรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย โดยขออนุญาต แจกแบบสอบถาม สัมภาษณ์นักเรียนและสังเกตการสอนทุกกลุ่มประสบการณ์

3.4 เดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูล ตามวัน เวลาที่วางแผนไว้โดยดำเนินการดังนี้

3.4.1 การสอบถามครู

ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามครูที่สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกกลุ่มประสบการณ์ จากโรงเรียนที่สุ่มได้ 8 โรงเรียน จำนวน 90 คน

3.4.2 การสัมภาษณ์นักเรียน

- ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนที่สุ่มมาได้ 8 โรงเรียน จำนวน 114 คน

- นักเรียนที่ใช้เป็นตัวอย่างประชากรในการสัมภาษณ์ ซึ่งได้มาจากกลุ่มร้อยละ 15 โดยการจับฉลาก

- เวลาที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะสัมภาษณ์นักเรียนคนละประมาณ 30 นาที นักเรียนที่สัมภาษณ์ 114 คน

3.4.3 การสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู

- ผู้วิจัยสังเกตการสอนจริง ในห้องเรียนด้วยตนเอง โดยไม่มีผู้ช่วยวิจัยการสังเกต จะเริ่มสังเกตตั้งแต่ต้นจนจบในคาบเรียนนั้น ๆ โดยไม่หยุด หรือเว้นช่วงการสังเกต ตัวอย่างประชากร คือ ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกกลุ่มประสบการณ์ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่สุ่มมาจำนวน 8 โรงเรียน โรงเรียนละประมาณ 12 คน โดยสังเกตการสอนคนละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1 คาบเรียน คาบเรียนละประมาณ 50 นาที

- การบันทึกข้อมูลในการวิจัยนี้ เครื่องมือที่ใช้สังเกตการสอนในชั้นเรียน ใช้ระบบการใช้สัญลักษณ์ (Sign System) โดยผู้สังเกตจะบันทึก พฤติกรรมที่เกิดขึ้นตาม ที่สังเกตได้ลงในแบบพฤติกรรม โดยไม่คำนึงถึงความถี่ที่เกิดขึ้น คือ พฤติกรรมที่ครูกระทำจะถูกบันทึกเพียงครั้งเดียว

- การสังเกตการสอน สังเกตการสอนของครู ผู้สอนทุกกลุ่มประสบการณ์ (จำนวน 12 วิชา) กลุ่มประสบการณ์ละ 2 ครั้ง ห้องเรียนที่ใช้สังเกต 8 ห้องเรียน รวมการสังเกตทั้งสิ้น 192 ครั้ง ในการสังเกตการสอนแต่ละชั้นเรียนของครู ผู้สอนแต่ละครั้ง ระยะห่างของการสังเกตอย่างน้อย 1 สัปดาห์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยในครั้งนี้ ได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น ส่วน ๆ ดังนี้คือ

4.1 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไป ความคิดเห็นของครู เกี่ยวกับการปฏิบัติตามสิทธิเด็ก โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่า ร้อยละ แล้วนำเสนอรูปตาราง ประกอบความเรียง

4.2 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์นักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำมาแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

4.3 ข้อมูลที่ได้จากแบบสังเกตพฤติกรรมครู โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่า ร้อยละ แล้วนำเสนอ ในรูปตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย จากข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามครู แบบสัมภาษณ์นักเรียน และแบบสังเกตการสอนของครู ปรากฏผล ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของครูและนักเรียน

1.1 ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุมากกว่า 50 ปี วุฒิการศึกษасส่วนใหญ่จบปริญญาตรี ครูส่วนใหญ่จะมีประสบการณ์ในการสอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มากกว่า 15 ปี ครูที่สอนนักเรียนชั้นใดเป็นเวลานาน ครูจะมีความเข้าใจพัฒนาการของนักเรียนในวัยนั้นได้ดี

1.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุประมาณ 12 ปี ซึ่งเป็นวัยประถมศึกษาตอนปลาย เริ่มเข้าสู่วัยรุ่นตอนต้น และนักเรียนส่วนใหญ่จะเข้าศึกษาอยู่ในโรงเรียนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 ซึ่งระยะเวลาที่อยู่ในโรงเรียนนานพอที่จะรู้จักและคุ้นเคยกับครูผู้สอนในโรงเรียน เป็นอย่างดี

ตอนที่ 2 สิทธิเสรีภาพด้านการแสดงออก

2.1 ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 94.44 รายงานว่า ให้ความสนใจ เอาใจใส่ขณะที่นักเรียนทำงาน

2.2 ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 91.11 รายงานว่า แบ่งกลุ่มให้นักเรียนทำงานร่วมกัน และนักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 74.56 ตอบว่า กลุ่มประสบการณ์การทำงานพื้นฐานอาชีพ ด้านงานบ้าน มีการแบ่งกลุ่มในนักเรียนทำงานมากที่สุด

2.3 ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 75.56 รายงานว่า ได้สาธิตวิธีทำเป็นตัวอย่างแก่นักเรียนก่อนเมื่อจะมอบหมายให้นักเรียนทำงาน ขณะที่นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 55.26 ตอบว่า ครูจะสาธิตวิธีทำเป็นตัวอย่าง ให้นักเรียนดูก่อนเมื่อมอบหมายให้นักเรียนทำงาน

ตอนที่ 3 สิทธิที่จะได้รับการป้องกันมิให้ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงทางร่างกาย หรือจิตใจ รวมทั้งการรังแกทางเพศ

3.1 ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 92.22 รายงานว่า จะถามเหตุผลว่ากล่าวตักเตือน เมื่อนักเรียนลืมนำอุปกรณ์การเรียน ตามที่ครูสั่งเป็นครั้งแรก และไม่ควรพูดโอ้อวดให้นักเรียนฟังชานนักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 53.51 ที่เคยได้ยินข่าวเกี่ยวกับครู ช่มชืดกระทำชำเรานักเรียน นักเรียนรู้สึกกลัวเพราะไม่อยากจะเกิดเรื่องนี้กับตนเอง และถ้าสมมติเรื่องแบบนี้เกิดขึ้นกับตนเอง นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 61.40 จะบอกเรื่องนี้ให้พ่อแม่หรือผู้ปกครองทราบ แสดงว่านักเรียนปัจจุบันนี้กลัวจะปกป้องรักษาสิทธิของตนเอง ไม่เก็บเรื่องนี้ไว้คนเดียว เพราะกลัวครูจะกลับมาทำร้ายหรืออับอายเพื่อน แต่ยังมีนักเรียนร้อยละ 1.75 ไม่ยอมบอกเรื่องนี้กับใคร เพราะกลัวอับอายเพื่อน และกลัวครูโกรธแค้น ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง เพราะถ้านักเรียนปกปิดเรื่องนี้ ครูที่กระทำทารุณโหดร้ายกับนักเรียนจะยิ่งกำเริบ และกระทำเรื่องนี้กับนักเรียนคนต่อไป นักเรียนร้อยละ 50.88 เคยพูดคุยกับครูที่เป็นเพศตรงข้ามตามลำพัง นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 39.66 จะคุยเรื่องการเรียน รองลงมาร้อยละ 24.14 จะคุยเรื่องสนุกสนาน วิธีการที่ครูเพศตรงข้าม แสดงความรักความเอาใจใส่แก่นักเรียน นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 39.47 ครูใช้วิธีลูบศีรษะ นักเรียนรู้สึกดีใจที่ครูเอาใจใส่นักเรียน ร้อยละ 28.96 ครูใช้วิธีพูดจาหักทลาย นักเรียนรู้สึกดีใจ อบอุ่นที่ครูเอาใจใส่แต่มีนักเรียน ร้อยละ 1.75 ครูใช้วิธีโอบกอดและจับแก้ม ซึ่งนักเรียนก็รู้สึกดีใจอบอุ่น การกระทำเช่นนี้ของครู เป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสม และละเมิดต่อสิทธิเด็กนักเรียนมีความรู้สึกอบอุ่น ดีใจ เพราะนักเรียนให้ความเคารพครูเสมือนเป็นบุคคลที่ควรบูชา

ตอนที่ 4 สิทธิที่จะได้รับการพัฒนาทางร่างกายและจิตใจ

4.1 ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 87.78 รายงานว่า เป็นผู้ดูแลความสะอาด สุขภาพอนามัยแก่นักเรียน คือ ครูประจำชั้น ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 91.11 จัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนให้สะอาด เรียบร้อย มีระเบียบ ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 67.78 ดูแลป้องกันอันตรายมิให้เกิดกับนักเรียน นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 93.86 ตอบว่า ได้รับการยกย่องชมเชย จากครูว่าแต่งกายสะอาดเรียบร้อย

มีระเบียบ ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 67.78 ดูแลป้องกันอันตรายมิให้เกิดกับนักเรียน นักเรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 93.86 ตอบว่าได้รับการยกย่องชมเชย จากครูว่าแต่งกายสะอาด เรียบร้อย นักเรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 87.72 ตอบว่า ได้รับการยกย่องชมเชยว่ามีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ นักเรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 78.07 ตอบว่า ได้รับการชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูงเป็นประจำทุกปี ดังนั้นครูประจำชั้นควรดูแล ความสะอาด สุขภาพ อนามัยและพัฒนาการต่าง ๆ ให้แก่นักเรียน

4.2 ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 91.11 รายงานว่า การเสริมแรงโดยการวางเงื่อนไขเป็นสิ่ง ที่มีประโยชน์ เพราะทำให้นักเรียนมีความพยายาม นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 85.96 ตอบว่า เคยได้รับรางวัลจากการสะสมแต้มคะแนน โดยครูให้แต้มคะแนน เมื่อนักเรียนทำงานเรียบร้อยมากที่สุด รองลงมาเมื่อนักเรียนทำงานถูกทุกข้อ นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 89.80 ตอบว่า ได้รางวัลเป็น แต้มคะแนนสะสม รู้สึกดีใจ ภูมิใจในตนเอง นอกจากการให้แต้มคะแนนสะสม ที่เป็นการเสริมแรง แก่นักเรียน วิธีหนึ่งแล้วการเสริมแรงอีกวิธีหนึ่งคือ การพูดคุยยกย่องชมเชย จากการปฏิบัติของครู ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 53.33 พูดคุยยกย่องชมเชยเมื่อนักเรียนกระทำความดี นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 98.25 ตอบว่า เคยได้รับคำยกย่องชมเชยจากครู และมีนักเรียนร้อยละ 28.57 ตอบว่า ได้รับการ ยกย่องชมเชยเมื่อกระทำความดีต่อผู้อื่น นักเรียนร้อยละ 27.68 ตอบว่า ได้รับการยกย่องชมเชย เมื่อกำลังแสดงออกนักเรียนร้อยละ 24.11 ตอบว่าได้รับการยกย่องชมเชยเมื่อประพฤติอยู่ในระเบียบ วินัย

4.3 ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 85.56 รายงานว่า ช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนก่อนให้พัฒนา ตนเองได้ระดับหนึ่ง โดยให้นักเรียนเก่งนั่งเรียนด้วย เพื่อคนเรียนเก่งคอยดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่เรียนอ่อน ทำให้นักเรียนรู้จักการเป็นผู้ที่มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น เช่นเดียวกับนักเรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 64.49 ตอบว่าครูมีวิธีช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อนโดยให้นั่งเรียนกับนักเรียนที่เรียนเก่ง นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 93.86 ตอบว่า ตนเองมีความสามารถพิเศษ และนักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 87.85 ตอบว่า เคยมีโอกาสแสดงความสามารถพิเศษของตนเอง เช่น ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย พลศึกษา คนเก่งกีฬาได้เป็นนักกีฬาของโรงเรียน ลูกเสือ-เนตรนารี จะได้เข้าค่ายฝึกความเป็นผู้นำ ทำกิจกรรมต่าง ๆ กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ งานเกษตร คนเก่ง ได้สาธิตการติดตาม ต่อกิ่งให้ เพื่อนคนอื่นดู

ตอนที่ 5 สิทธิที่จะได้รับการพักผ่อนและสันทนาการ

5.1 ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 61.11 รายงานว่า ให้นักเรียนได้เข้าพักผ่อนและเล่นอย่าง อิสระในเวลาพักกลางวัน จากการปฏิบัติของครู ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 95.56 รายงานว่า ให้อิสระ นักเรียนในเวลาพักกลางวัน นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 55.27 ตอบว่าไม่ต้องทำกิจกรรมพิเศษใน เวลาพักกลางวัน นักเรียนเล่นสนุกสนานได้เต็มที่ในเวลาพักกลางวัน

5.2 ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 91.22 รายงานว่า มีการส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์โดยจัดชุมนุมให้แก่นักเรียน และการสมัครสมาชิกของชุมนุม ครูให้นักเรียนเป็นสมาชิกตามความสมัครใจ นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 50 ตอบว่า ครูจัดชุมนุมให้แก่นักเรียนและนักเรียนร้อยละ 82.40 ตอบว่า ที่มีชุมนุมในโรงเรียนครูให้สมัครเข้าเป็นสมาชิกตามความสมัครใจเพราะครูให้อิสระในการเลือก แต่นักเรียนร้อยละ 50 ตอบว่า ครูไม่มีการจัดชุมนุมให้แก่เรียน โรงเรียนที่ไม่มีการจัดการชุมนุมให้แก่นักเรียนส่วนใหญ่จะเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ที่มีสถานที่จำกัด มีห้องเรียนไม่เพียงพอ การจัดชุมนุมจึงไม่เต็มรูปแบบ เช่น ไม่มีห้องเป็นสัดส่วนสำหรับชุมนุมต่าง ๆ ไม่มีการรับสมัครสมาชิก แต่จะมีอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้นักเรียนเลือกเล่นตามความสนใจ เช่น มีดนตรีไทย อุปกรณ์ กีฬา วงดุริยางค์ โดยจะมีครูสอนให้ถ้านักเรียนสนใจ

5.3 ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 88.89 รายงานว่า กิจกรรมสันทนาการที่ช่วยส่งเสริมความรู้ภายนอกห้องเรียนแก่นักเรียน คือ การพานักเรียนไปทัศนศึกษานอกสถานที่ นอกจากนั้นกิจกรรมสันทนาการที่ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 67.78 คิดว่าควรจัดให้แก่เรียนทุกปีคือ การเข้าค่ายพักแรม ส่วนนักเรียนร้อยละ 55.26 ตอบว่ามีโอกาสไปทัศนศึกษาทุกปี เพราะต้องการไปหาความรู้เพิ่มเติม นักเรียนทุกคนที่มีโอกาสไปทัศนศึกษาคิดว่า การไปทัศนศึกษาเป็นสิ่งมีประโยชน์ เพราะได้เพิ่มพูนความรู้ ได้เห็นสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน สำหรับการเข้าค่ายพักแรม นักเรียนทุกคนมีโอกาสดำเนินค่ายพักแรมและคิดว่าเป็นสิ่งที่มีประโยชน์

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยนี้ทำให้ทราบถึง การปฏิบัติตามสิทธิเด็กของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ตามสถานภาพส่วนตัว พบว่า ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุมากกว่า 50 ปี ครูเพศหญิงจะมีความอ่อนโยนเมตตากรุณา ใจเย็นต่อนักเรียน และปฏิบัติตามกฎระเบียบต่าง ๆ ได้ดีกว่าครูเพศชาย ครูส่วนใหญ่จะมีความรู้ความสามารถ เพราะจบการศึกษาในระดับปริญญาตรี และมีประสบการณ์ในการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นเวลานานมากกว่า 15 ปี ครูจึงมีความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการทางร่างกายและจิตใจของนักเรียนได้เป็นอย่างดี

การอภิปรายผล แบ่งเป็น 4 ประเด็นใหญ่ 1) สิทธิเสรีภาพด้านการแสดงออก 2) สิทธิที่จะได้รับการป้องกันมิให้ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงทางร่างกาย และจิตใจรวมทั้งการรับแกทางเพศ 3) สิทธิได้รับการพัฒนาทางร่างกาย หรือจิตใจ 4) สิทธิได้รับการพักผ่อนและสันทนาการ

1. สิทธิเสรีภาพด้านการแสดงออก ครูให้โอกาสนักเรียนกล้าแสดงออก โดยการตอบคำถามนักเรียนทุกครั้งเมื่อมีนักเรียนถามคำถาม ตัวนักเรียนเองเมื่อได้รับคำตอบจากครู จะเกิด

ความกล้าที่จะซักถามในสิ่งที่ตนเองสงสัย ซึ่งก่อให้เกิดผลดีต่อการเรียนของนักเรียน ดังที่เฟนส์เตอร์ไฮม์ และแบร์ (Fensterheim and Bare, 1975) กล่าวว่า บุคคลที่กล้าแสดงออกจะทำให้เรามีโอกาสสื่อสารกับบุคคลอื่นมากขึ้น ยังผลให้เห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้น ครูให้โอกาสนักเรียนทำงานกลุ่มร่วมกัน เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนรู้จักแสดงความคิดเห็น การยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย นอกจากนั้นครูให้โอกาสนักเรียนฝึกพูดหน้าชั้นเรียน ซึ่งนักเรียนจะรู้สึกดีใจที่ได้พูด เพราะได้ฝึกความสามารถส่วนตัว บุคคลที่กล้าแสดงออกจะมีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าคิดกล้าตัดสินใจ กล้าเผชิญปัญหา เป็นตัวของตัวเอง สามารถปรับตัวในสังคมได้อย่างเหมาะสม

2. สิทธิที่จะได้รับการป้องกันมิให้ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงทางร่างกายหรือจิตใจ รวมทั้งการรังแกทางเพศ ครูให้โอกาสนักเรียนมิให้ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงทางร่างกาย โดยครูให้เหตุผลในกาตัดสินเมื่อนักเรียนกระทำผิด ถ้านักเรียนกระทำผิดครั้งแรกครูจะใช้การว่ากล่าวตักเตือน แต่วิธีการลงโทษของครูยังนิยมการตี เพราะการตีเป็นการหยุดยั้งพฤติกรรมที่ไม่ดี ได้ผลรวดเร็วที่สุด เพราะนักเรียนเกิดความเจ็บปวด ดังนั้น ถ้านักเรียนกระทำผิดเล็กน้อย เช่น เล่นซุกซน คุยในเวลาเรียน ครูควรใช้การว่ากล่าวตักเตือน แนะนำ จะเป็นวิธีที่เหมาะสมที่สุด ดังที่ประสพ รัตนกร (2522) ได้ให้ความเห็นว่า สิ่งของเด็กต้องการมากที่สุดคือ ความอบอุ่นใจ ซึ่งครูปฏิบัติได้โดยให้ความรัก ความเมตตา โดยเฉพาะนักเรียนในกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่ฐานะทางเศรษฐกิจไม่สู้ดี และมีปัญหาในเรื่องการดูแลเอาใจใส่จากพ่อแม่ นักเรียนรู้สึกว่าการได้รับความรัก ความห่วงใย และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากครู ซึ่งเป็นหนทางที่ช่วยสร้างความอบอุ่น มั่นคงทางใจแก่เขาได้ นักเรียนจะไม่เป็นผู้สร้างปัญหาให้แก่สังคมในที่สุด

การให้โอกาสนักเรียนมิให้ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงทางจิตใจ จากการสอบถามความคิดเห็นครูส่วนใหญ่คิดว่า คำพูดไม่สุภาพไม่ควรใช้พูดกับนักเรียน แต่การปฏิบัติและการสัมภาษณ์นักเรียน ครูยังใช้คำพูดไม่สุภาพ พูดดูถูก พูดเปรียบเทียบนักเรียนกับสิ่งที่ไม่ดี ซึ่งเจตนาการพูดของครูบางครั้งอาจต้องการล้อเล่น แต่นักเรียนทุกคนไม่ชอบที่ถูกครูพูดว่ากล่าว นักเรียนเกิดความรู้สึกไม่ดีกับตนเอง หดท้อกำลังใจ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย และนักเรียนรู้สึกว่าตนเองมีปมด้อย แต่ครูล้อเลียนปมด้อย เพื่อความสนุกสนาน นักเรียนที่ถูกล้อเลียนจะเกิดความอับอายไม่อยากมาเรียน ผลเสียเกิดขึ้นกับตัวของนักเรียน การวิจัยของ ดิลก บุญเรืองรอด และคณะ (2523) และน้อย อัฐธรรมรัตน์ (2525) ได้ศึกษาพฤติกรรมของครูที่นักเรียนไม่ชอบ ได้แก่ การพูดจาไม่สุภาพ ก้าวร้าว ดูถูกนักเรียน คิดในแง่ไม่ดีกับนักเรียน และทำแบบอย่างไม่ดีแก่นักเรียน

การป้องกันนักเรียนมิให้ถูกทำร้ายทางเพศ ครูเพศตรงข้ามส่วนใหญ่จะแสดงความรัก ความเมตตาแก่นักเรียนอย่างเหมาะสมและไม่ใช้คำพูดโอ้อวมให้แก่นักเรียนเกิดความฟุ้งซ่าน แต่ยังมีครูร้อยละ 1.75 ที่แสดงความรักความเมตตาแก่นักเรียน โดยใช้วิธีโอบกอด และจับแก้มนักเรียน ซึ่ง

นักเรียนมีความรู้สึกดีใจ อบอุ่น ที่ครูกระทำเช่นนี้กับตนเอง เพราะนักเรียนให้ความเคารพครูเป็นบุคคลที่ควรบูชา แต่เป็นวิธีการที่ไม่เหมาะสม และละเมิดต่อสิทธิเด็กแม้ว่าครูมีเจตนาที่ดี ครูควรระมัดระวังพฤติกรรมในเรื่องนี้ให้มากเป็นพิเศษ นายสุธรรม ปิ่นประเสริฐ (2534) ได้กล่าวว่า ครูเป็นผู้ใกล้ชิดนักเรียนตลอดเวลา ควรพิจารณาการที่เฉียบขาด ลงโทษครูที่มีความประพฤติที่ไม่เหมาะสมในเรื่องพฤติกรรมทางเพศ ซึ่งนอกจากการไล่ออกทันทีแล้ว ควรดำเนินคดีอาญาด้วยบทลงโทษที่หนักที่สุด

3. สิทธิที่จะได้รับการพัฒนาทั้งทางร่างกายและจิตใจ

ครูสนใจศึกษาพัฒนาการทางด้านร่างกายแก่นักเรียน โดยดูแลเรื่องสุขภาพอนามัย ความสะอาด ให้แก่นักเรียน จัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนให้สะอาด มีระเบียบเรียบร้อย คอยดูแลป้องกันอันตรายไม่ให้เกิดแก่นักเรียน สังเกตว่ามีพัฒนาการเรื่องน้ำหนัก ส่วนสูงของนักเรียน เป็นประจำทุกปี เพราะสุขภาพอนามัยเป็นสิ่งสำคัญสำหรับนักเรียนประถมศึกษา

ครูดูแลพัฒนาการทางด้านจิตใจแก่นักเรียน โดยใช้คำพูดยกย่องชมเชยเมื่อนักเรียนกระทำความดี กล้าแสดงออก หรือประพฤติตนอยู่ในระเบียบวินัย และครูให้นักเรียนสะสมแต้มคะแนนเพื่อรับรางวัลจากครู การเสริมแรงทางบวกจะทำให้เด็กมีความอบอุ่นใจ นักเรียนรักครู ไม่เบื่อการเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีสัมฤทธิ์ผลในการเรียนสูงขึ้นด้วย ทิศนา ขัมมณี (2521) กล่าวว่า นักเรียนจะเรียนรู้ได้ดีจากคำชมเชย และให้รางวัลมากกว่าการลงโทษ

ครูช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อนให้พัฒนาตนเองได้ระดับหนึ่งโดยให้นักเรียนกับนักเรียนที่เรียนเก่ง ให้คนเก่งคอยดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อน เป็นการฝึกให้รู้จักการมีน้ำใจช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

4. สิทธิที่จะได้รับการพักผ่อนและสันทนาการ

ครูให้อิสระในการพักผ่อนแก่นักเรียนอย่างเต็มที่ ในเวลาพักกลางวันครูให้อิสระนักเรียนได้เล่นอย่างสนุกสนาน ดังที่ โอลสัน (Olson, 1959) กล่าวว่า การเล่นเป็นทฤษฎีสันทนาการช่วยผ่อนคลายความเครียด และเป็นกระบวนการที่ช่วยเตรียมเด็กในวันนี้ให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในวันหน้า เพราะเด็กจะเรียนรู้บทบาทของคนในสังคม รู้จักการคิด ตัดสินใจ การแก้ปัญหาต่าง ๆ ครูมีการจัดชุมนุมภายในโรงเรียน เพื่อนักเรียนจะได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และได้แสดงความสามารถพิเศษของตนเอง เช่น ฟ้อนรำ ประวาดเล่นดนตรี จัดสรรสการ แข่งขันเล่านิทาน ประวาดร้อยกรอง เป็นต้น เมื่อนักเรียนได้แสดงความสามารถของตนเอง จะเกิดความภาคภูมิใจ กล้าแสดงออกมีความเชื่อมั่นในตนเอง

ครูให้นักเรียนมีกิจกรรมสันทนาการเพื่อให้นักเรียนเกิดความสนุกสนาน และพัฒนาการทางด้านอารมณ์ สังคม กายและสติปัญญา เช่น จัดทัศนศึกษาออกสถานที่ และการเข้าค่ายพักแรม

ซึ่งนักเรียนเองก็คิดว่า การไปทัศนศึกษาและการเข้าค่ายพักแรมมีประโยชน์ ได้เพิ่มพูนความรู้ และเห็นสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับศึกษานิเทศก์
 - 1.1 ควรมีการให้ความรู้เพิ่มเติมแก่ครู ในเรื่องสิทธิประโยชน์ของเด็กกฎหมายที่คุ้มครองเด็กที่เกี่ยวข้องกับด้านการศึกษา
 - 1.2 ควรติดตามผลการปกครองดูแลเด็ก และการลงโทษเด็กของครูอยู่ในสภาพพอเหมาะ พอควร สมเหตุสมผล
2. ข้อเสนอแนะสำหรับครู
 - 2.1 การศึกษาหาความรู้และติดตามข่าวสารในเรื่องสิทธิประโยชน์ของเด็กและกฎหมายที่คุ้มครองเด็ก เพื่อจะได้ปฏิบัติงานตามได้อย่างถูกต้อง
 - 2.2 ควรประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อเด็ก ใช้หลักจิตวิทยาในการปกครองลดการลงโทษทางกาย ใช้การส่งเสริมแรงแทนการลงโทษ
3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป
 - 3.1 ควรศึกษากับครูที่อยู่ในสังกัดอื่น เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมที่เกิดขึ้น
 - 3.2 ควรศึกษาเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อจะได้เห็นพฤติกรรมการปฏิบัติของครูให้ชัดเจนมากขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย